

Omsorg och kunskap i samspel - en förutsättning för lärande.

En etnografisk studie om omsorg och undervisning i anpassad grundskola för elever som läser ämnesområden.

Maria Sjölin, Alexandra Jonasson (1)

Niss Kerstin Hallgren (2)

Shruti Taneja Johansson (1)

Thomas Barow (3)

Göteborgs Universitet (1) Lerums kommun (2) Örebro Universitet (3)

Denna studie undersöker hur undervisningen organiseras för elever som läser ämnesområden i anpassad grundskola årskurserna 1–9, samt hur undervisning och omsorg korrelerar och påverkar elevernas utbildning. Traditionellt har utbildningen fokuserat på att eleverna ska tillägna sig funktionella kunskaper och träna förmågor, men under de senaste åren har kunskapsuppdraget fått en större betoning i läroplanen. Trots detta kritiserar skolformen ofta för att vara för omsorgsinriktad. Eleverna inom denna skolform har ofta ett stort omsorgsbehov, men det är av betydelse hur omsorgen korrelerar med undervisningen för att främja elevernas kunskapsutveckling.

I studien användes videodokumentation och deltagande observationer som metodologiska verktyg och resulterade i 50 timmar videomaterial. Den insamlade datan analyserades genom tematisk analys med stöd av socialkognitiv teori, begreppet self-efficacy (självförtroende) och Antonovskys KASAM-teori. Videoobservationerna visar att undervisningen i anpassad grundskola organiserades utifrån en tydlig struktur och varierar mellan undervisning i grupp och individuell undervisning vilket skapar förutsättningar för känsla av sammanhang för eleverna.

Resultatet belyser goda exempel från den pedagogiska praktiken där elevernas omsorgsbehov tillgodoses simultant med pågående undervisning. Lärare och elevassistenter med höga förväntningar på eleverna erbjuder en främjande omsorg som stärker elevernas self-efficacy genom att låta dem pröva sina förmågor, vilket möjliggör kunskapsutveckling. Låga

förväntningar tenderar däremot att leda till en hindrande omsorg som ger kortsiktigt stöd utan att främja lärandet i samma utsträckning. Personalens förväntningar på elevernas förmågor och deras tillämpning av omsorgsbegreppet påverkar således elevernas self-efficacy och därmed deras kunskapsutveckling.

Studien understryker vikten av samverkan mellan lärare och elevassistenter för att integrera omsorg och lärande. Sammanfattningsvis belyser studien utmaningar och möjligheter som finns i att skapa en främjande undervisningsmiljö för elever i anpassad grundskola, där omsorg och undervisning kan gå hand i hand.